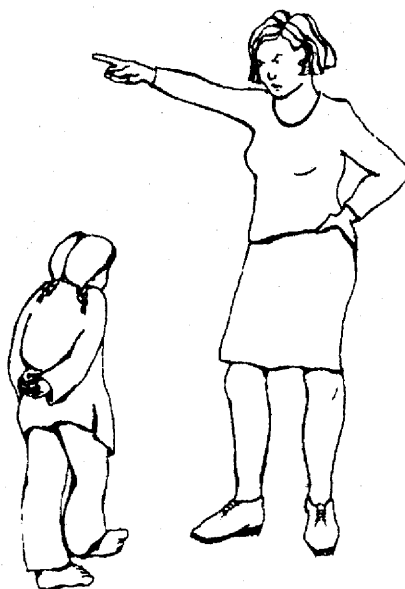

full d'assessorament *de* *l'escola de pares de la* **FaPaC**

PREMIS I CÀSTIGS

Encetem, en aquest full, un tema que es troba present en el dia a dia de la convivència familiar: els premis i els càstigs. Són dos aspectes de l'educació i de la relació amb els fills que solen provocar molts dubtes, inseguretats i fins i tot culpes en els pares: "-No estarem sent massa durs?", o per contra "-Potser li deixem passar massa coses".

UN MARC DE REFERÈNCIA

Al llarg del seu creixement i desenvolupament, els infants van aprenent i incorporant quines són les coses que es poden fer i les que no, el que està bé i el que està malament. Necessiten que els pares els vagin marcant què és el que s'espera d'ells, el que està permès i el que no, el que és correcte i el que no ho és. És, doncs una responsabilitat dels pares el donar-los un marc de referència, una guia que els orienti. També l'escola jugarà un paper molt important en aquest sentit, però durant molts anys, els pares són les persones més importants en la vida dels fills.

Aquest referent el podem definir com el conjunt de normes de convivència familiar i de comportament social, els valors ètics i morals, la disciplina, i inclou també la idea que tenen els pares del que ha de ser el seu fill. Aquest referent és propi de cada família, i és summament variable d'una llar a una altra.

De mica en mica, els nens i les nenes el van incorporant, el van fent seu, fan la seva interpretació personal d'aquest referent.

Però no hi ha prou amb què els pares donin aquesta guia, sinó que l'hauran de fer valer, de fer respectar, de vetllar pel seu compliment i actualització. Aquí es posa en joc l'autoritat de cada un dels pares, l'ascendent que tinguin sobre els fills i la fermesa amb què puguin sostenir la seva paraula.

Els premis i els càstigs seran aplicats pels pares en funció d'aquest referent. Els premis com a reconeixement del compliment, de la bona actuació del fill, de l'esforç, tot cercant que continuï fent-ho. Els càstigs com a conseqüència de la desobediència, de quelcom indesitjable i repreensible, tot cercant aturar-lo, que reconegui el que ha fet i que amb una intenció correctora.

Podem dir que els premis i el càstigs són dos recursos amb els que compten els pares per influir sobre els seus fills, però que tenen un abast limitat. No es pot pretendre portar l'educació i la relació amb els fills mitjançant càstigs i premis, com si es tractés d'un ensinistrament, d'una domesticació.

L'amor i la tendresa, la comprensió i la tolerància, la dedicació i la paciència, la valoració i el respecte, són alguns dels components convenients i necessaris en la relació amb els fills i que influeixen en el seu caràcter, manera de comportar-se i de relacionar-se amb els pares i amb el món en general.

1. ELS PREMIS

No hi ha dubte que el principal premi per a un fill és sentir-se estimat pels seus pares, gaudir de la seguretat de què faci el que faci sempre podrà comptar amb la seva estimació. Tot allò que facin i diguin, que els comporti una bona consideració i aprovació dels pares els farà sentir-se premiats.

Recíprocament, ells premien als pares fent coses per ells, renunciant a molts dels seus desitjos i interessos, fent això que se'ls demana.

Un altre premi molt important és sentir-se satisfet de fer el que havia de fer, de complir amb un compromís, de sortir amb èxit d'algunes situacions, de prendre contacte amb les seves capacitats i possibilitats.

1.1. Premis recolzats en la paraula, el sentiment i la consideració.

Són els que més gratificació i satisfacció donen, els que fan sentir-se premiat a un fill. Per això, cal que els pares, en relació als fills:

- S'interessin pel que fan, per com els va, i que els donin importància.
- Creguin en les seves possibilitats, capacitats i responsabilitat per afrontar situacions.
- Ofereixin el seu recolzament i ajuda, que els escoltin.
- Els ajudin a apreciar el que han aconseguit amb el seu esforç, per mèrits propis.
- Valorin i reconeguin les seves característiques positives, també davant d'amics i d'altres familiars.

Quan un nen rep massa poc de tot això, es freqüent que intenti guanyar-se la atenció i l'interès dels pares de manera negativa (desobeint, fent malifetes, provocant): més val ser mal vist que passar desapercebut.

1.2. Premis materials.

També els premis materials són gratificants pels nens, i més encara si s'acompanyen de les característiques abans apuntades:

- Un menjar o unes postres favorites, una sortida a menjar fora.
- Aquella cosa que feia temps volia que li compressin.
- Una excepció a una norma (veure la TV fins a més tard).
- Realitzar una activitat que considerin divertida.

Premiar amb diners no és massa recomanable a aquestes edats, i tampoc s'ha de considerar la setmanada com un premi, sinó com a una manera de fer-se responsable i d'administrar-se.

Si s'abusa de la utilització d'aquests premis, com a forma de motivar als fills (si fas això et donaré allò), es corre el risc de distorsionar el sentit dels premis: que només facin coses per interès material, que no trobin cap satisfacció personal, que no valorin per les seves pròpies característiques això que fan, etc. A l'altre extrem, també és un contrasentit que un nen que no compleix, que no s'esforça, obtingui tot el que demana, tots els capricis. Ha d'haver certa correspondència entre l'actitud, el comportament, el rendiment del nen i allò que rep.

2 ELS CÀSTIGS

Als pares no els agrada haver de castigar als seus fills, però tot i així ho han de fer. Realment es fa difícil pensar en una educació sense cap mena de càstigs. En tot cas, sí que es pot pensar en alguns recursos per mirar de castigar el mínim possible, com ara fer advertències (sempre millors que les amenaces), recomanacions, i intentar anticipar-se, prevenir les situacions conflictives per tal de posar límits i condicions.

Tenir en compte algunes de les característiques de la infància i el que demana dels pares pot ajudar a comprendre més bé als fills i a buscar altres alternatives:

-Els fills no poden complir amb totes les normes i en tot moment, la qual cosa demana flexibilitat per part dels pares. Quin grau d'obediència s'espera dels fills? És la submissió quelcom desitjable?

-No totes les malifetes o desobediències tenen el mateix valor. Hi ha les que es poden deixar passar (flexibilitat, tolerància) i les que no (fermesa).

-Què està indicant el fill amb el que fa? És important intentar comprendre les seves motivacions i reclamacions, sigui per fer-li veure que no pot ser, sigui per fer alguna concessió.

-S'ha de comptar amb què els fills posaran a prova el grau de fermesa dels pares, sigui per sortir-se'n amb la seva, sigui per sentir la seguretat de què algú els controla.

-Com més participin els fills en l'elaboració de les normes, i com més pactades i acceptades estiguin per la seva part, més fàcil els resultarà complir-les.

2.1. Què és un càstig? Quins càstigs posar i quins no?

Podem definir el càstig com la conseqüència que s'imposa a un fill degut a que no compleix una norma, una obligació, una responsabilitat. Un càstig, quan es argumentat, serveix per recordar-li al fill què és el que s'espera d'ell i per fer-li veure que ha infringit la norma o que ha fet malament. També implica un missatge: que els pares vetllen per el seu compliment i que saltar-se-les té conseqüències.

Per saber amb què es pot castigar un fill, i per fer-ho de forma mesurada, cal conèixer les seves característiques i inclinacions. Algunes orientacions són:

-Reparar la malifeta, tornar la situació al seu estat anterior, sempre que això sigui possible (netejar el

que s'hagi embrutat). Més que un càstig, és una reparació.

-Privar d'alguna cosa que agradi: mirar la TV, jugar al videojoc, sortir al carrer.

-Fer quelcom que no agrada: quedar-se a la habitació.

S'ha de tenir cura de no caure en contrasentits, com ara no deixar sortir al carrer a un nen al que li costa relacionar-se, o treure-li la piscina a un nen poc motivat per l'esport.

També hi ha càstigs que més val evitar, com ara:

- els físics: pegar es un acte violent i humiliant per al fill, i implica també un missatge de que les coses es poden resoldre a base de cops i no de paraules.

- deixar sense menjar: aquesta es una necessitat bàsica i primària que els pares han de satisfer. A més, es desconcertant per un fill que un dia el castiguen sense menjar i que un altre dia el castiguen perquè no ha volgut menjar.

- posar deures: si els deures es converteixen en un càstig, no els haurà de fer quan es porti be? Castigar amb deures no ajuda a estimar i a interessar-se per els estudis.

- deixar sense colònies o excursions escolars: aquestes activitats escolars no només són per divertir-se sinó que tenen valor educatiu, de millora de les relacions amb el mestre i entre els membres del grup, etc.

2.2 Què s'ha de tenir en compte a l'hora de posar un càstig?

Per a que un càstig sigui útil, ha de reunir una sèrie de característiques, la qual cosa demana que qui el posi n'estigui en condicions de fer-ho. En moments de esverament, enuig o irritació, se solen dir coses que realment no es pensen. Així, convé tenir en compte que:

-El càstig ha de ser adaptat i proporcionat amb la falta comesa.

-Els pares han de tenir la disposició i la possibilitat de fer-lo complir.

-Si es posa un càstig, és per mantenir-lo, sinó més val no posar-lo.

-Si és la mare qui posa el càstig, serà la mare qui l'aixequi quan arribi el moment.

-Cal evitar que només al pare o a la mare li toqui en exclusiva el posar càstigs.

Aquestes característiques demanen dels pares (i també dels fills) certa tranquil·litat i possibilitat per pensar. Hi ha un moment per dir prou, per posar el límit, per aturar la situació i deixar clar que hi haurà un càstig. Sol ser un moment de molt apassionament per part de tothom. És convenient que després hi hagi un diàleg i es produeixi una reflexió. És molt important que el fill pugui reconèixer i acceptar el que ha fet, que digui el que pensa. També, per part dels pares, ha d'haver una reflexió sobre el que ha passat, sobre com els ha afectat a ells i al fill, i si es pot, arribar a l'acord sobre quin càstig correspon al que ha passat.

Té molta més importància aquest diàleg que el càstig en sí mateix, tot i que s'hagi de posar. Malgrat és un moment d'enuig i d'irritació, l'interès que posen els pares es basa en l'estimació als fills.

Posar límits, castigar, dir que no, no es una tasca fàcil ni agradable, però resulta imprescindible per portar endavant l'educació dels fills. Tot i que de vegades els pares no són conscients -i els fills encara menys- són actes d'amor, d'estimació. La permissivitat i la indiferència impliquen un desinterès, i no hi ha càstig pitjor que no sentir-se estimat.

3. REFLEXIONS FINALS

Ser pares, fer de pares comporta atendre les necessitats físiques, afectives i educatives dels fills. Els pares han de cuidar, atendre i estimar als seus fills, però això no vol dir que la vida dels fills els hi pertanyi. No tot el que vol, li agrada o espera un pare d'un fill, es converteix en una obligació per a aquest. Una cosa és donar-los un referent, una guia, unes normes, i una altra molt diferent és voler que siguin i facin a imatge i semblança dels pares. Dintre de les necessitats dels fills, s'inclou la de diferenciar-se dels seus pares, de trobar una manera de ser i de fer pròpia, personal.

Hem parlat de la importància de què els pares facin valer la seva autoritat sobre els fills, el seu ascendent sobre ells, per tal de proporcionar-los uns certs límits i aconseguir que facin cas del que els diuen. Però no és menys important que també els pares facin cas dels seus fills, que tinguin en compte les seves opinions, les seves preferències i gustos personals, els seus interessos, les seves eleccions, tot i que no coincideixin amb les dels pares. Ja des de ben petits ho donen a entendre, i encara més a mesura que creixen, fins a arribar a la independització. No estem dient que se'ls hi

concedeixi tot, però sí que se'ls tinguin en compte, que se'ls respecti i que se'ls escolti. Això fa possible que també els fills respectin, escoltin i tinguin en compte les indicacions dels seus pares.

De vegades la rebel·lia, l'oposició, la desobediència sistemàtica d'un fill es converteix en un reclam d'ajuda, en una denúncia d'uns pares que no saben o no poden fer valer la seva autoritat, ni escoltar ni respectar les necessitats del seu fill.

Quan aquestes situacions arriben a ser un problema per als pares, és convenient que es faci una consulta a un professional.

Autor del text: Ricard Montalban